

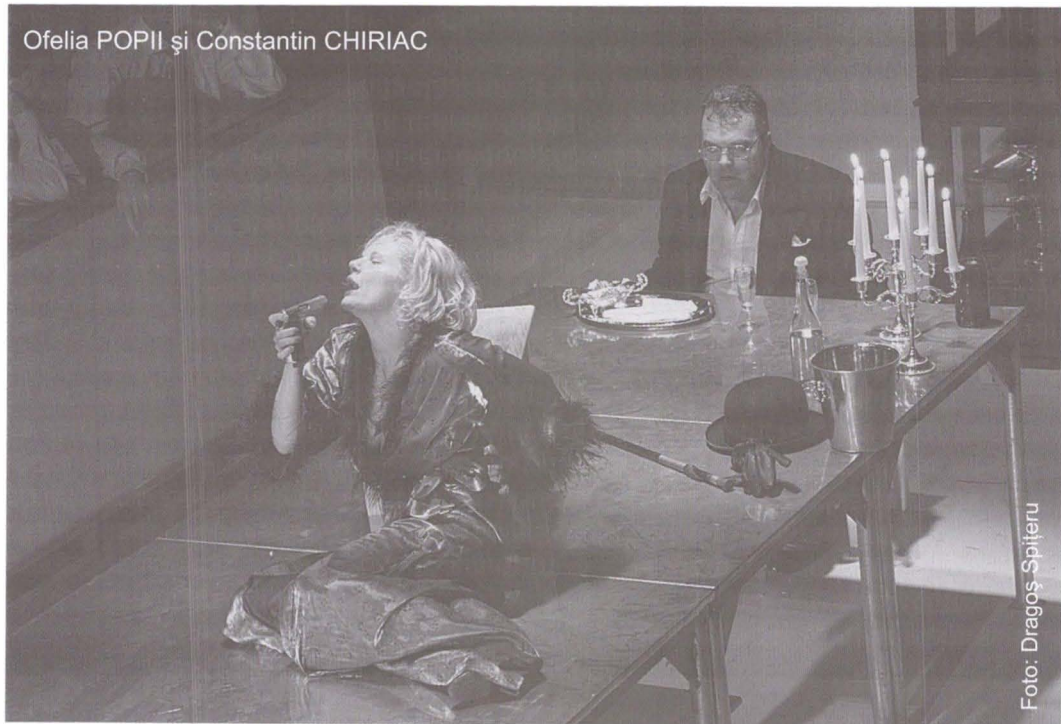
Mircea MORARIU

Prilogie abisală

Silviu Purcărete face parte din categoria aceea extrem de restrânsă de regizori care izbutește să surprindă cu fiecare nou spectacol. Și face aceasta nu contrazi-cându-se, ci dimpotrivă, dovedindu-și consecvența față de sine și față de propriul său program estetic, riguros formulat și concretizat ca atare. Programul acesta nu se limitează, cred, la o listă de titluri de piese și nume de dramaturgi, ci, fapt mult mai grăitor și, evident, mai complex, implică o anume concepție despre arta spectacolului. Spectacol care e la Purcărete o sărbătoare fastuoasă, întru rostuirea căreia directorul de scenă, în chip de maestru de ceremonii, nu e nicidecum dispus să facă economiei de culori, nuanțe și lumini, să sacrifice expresivitatea luxuriantă, gândită însă nu ca scop în sine, ci într-o intimă relație cu conținutul. E în specificul „stilului Purcărete” să șocheze prin imagini grandioase, care cheamă la decodări deloc ușoare, fiindcă regizorul nu rămâne niciodată la nivelul senzorialului, în pofida faptului că aparent îl răsfată. I se întâmplă uneori lui Purcărete să arunce în aer granița, oricum fragilă, dintre foarte bogat și excesiv, numai că arareori astfel de operații nu au fost asemenea unor detonări controlate. Îi plac lui Purcărete spațiile ample, talentul său se manifestă cu precădere în atari *topoi* (un „viciu” manifestat încă de timpuriu, din vremea tineretii regizorului, în celebrele „seri de teatru antic”). Lui Purcărete îi e la îndemână să toarne filme pe scenă, să dirijeze mulțimi, să amestece oameni și obiecte, să se slujească de o scenotehnică sofisticată (așa cum a fost cazul în magnifica parte a doua a *Faust*-ului de la Sibiu). Numai că din „stiloul” regizorului român nu ies *blockbustere* de factură hollywoodiană deoarece, la el, grandilocvența e subordonată unei *intenții culturale* dominante. Chiar și atunci când montează în spații „strâmte” (așa cum s-a întâmplat în cazul unor spectacole precum *Noaptea de la spatul târgului* ori, mai recent tot la Naționalul craiovean, în *Măsură pentru măsură*) Silviu Purcărete găsește soluția optimă ce îi permite să nu își cenzureze inventivitatea, să nu își reprime apetitul pentru îmbelșugare. Chiar și în surprinzătorul spectacol cu piesa *Lulu* de Wedekind, surprinzător prin opțiune repertorială, dar și prin amestecul și alternanța de scene de vârf și de scene total inexpressive, devitalizate, spectacol care la rândul-i se desfășoară într-un spațiu scenic redus, căruia prin combinația abilă cu spațiul scenografic maestrul Helmut Stürmer îi descoperă valențe neașteptate, subliniind astfel *ideea* montării, Silviu Purcărete nu ratează ocazia de a pune la cale o secvență cu alură de mare montare – mă gândesc la aceea a petrecerii pariziene din casa îmbogățitei Lulu. Iar arta lui Purcărete e dovedită prin detaliul că, deși în spațiul fatalmente mic sunt concentrate multe personaje, ele nu par niciun moment înghesuite, aglomerate, nu le este sacrificată individualitatea. Asta în vreme ce, pe toată durata spectacolului, personajului principal îi este refuzat, în chip justificat, un unic și constrângător statut. Lulu nu e o simplă târfă inițial de lux, care își face de cap, devorează bărbați, le speculează pasiunea, trece cu indiferență peste moartea lor, se bucură de averile rămase de la ei, trăiește în desfrâu pentru a-și primi apoi pedeapsa din partea lui Jack Spintecătorul. Poate că spectacolul lui Purcărete să fie nițel muiat în șampanie de telenovelă. Dar totuși, în pofida tuturor scăderilor sale, în

ciuda faptului că *Lulu* nu e ceea ce se cheamă un succes incontestabil și că primul care a înțeles asta e însuși regizorul, spectacolul montat de Silviu Purcărete la Teatrul Național „Radu Stanca” din Sibiu ține cont de o realitate pusă în evidență de exegeții literari ai piesei, cei ce notau că *Lulu* e „mit și demitizare, idol și iconoclastie, *grand-guignol* și suflu tragic” (cf. Ioana Mărgineanu, *Frank Wedekind – un precursor*, Editura Univers, București, 1976). Asta fiindcă personajul principal e femeie și femeică, *ange déchu* și demon, „rostogolindu-se într-un ritm amețitor pe un imens tobogan al vieții, sfâșiind tot ceea ce întâlnește în cale și dispărând în mod violent, așa cum a trăit”, după cum o caracterizează tot Ioana Mărgineanu. În spectacolul lui Purcărete și al lui Helmut Stürmer, *Lulu* e femeia aflată în arena vieții, o arenă conturată uneori chiar la propriu, tapetată cu chipul diafan al protagonistei, multiplicat într-un superb tablou cu realitatea căruia personajul intră într-un raport de disjunctie și adversitate. Mă gândesc chiar că semioticienii, sau ce a mai rămas din ei, ar putea să scrie un studiu despre referent și icon, slujindu-se de spectacolul sibian. Lui *Lulu* i-au scăpat din mâini hăturile propriei existențe, iar acest lucru o costă propria-i degradare și propriul său sfârșit violent. În spectacol respectivul proces devine obiect de studiu arătat ca atare, studiu la care noi, spectatorii suntem nu doar observatori, ci și părtași cărora li se cere implicare. La fel cum suntem parte la spectacolul de *grand-guignol* al unei lumi care trăiește nu doar timpurile unei revoluții sociale și politice, ci și ale revoluției sexuale. Latura aceasta de *grand-guignol* explică, cred, dorința lui Silviu Purcărete de a monta piesa lui Frank Wedekind. Dar ce e cu adevărat provocator în spectacolul sibian e că ne aflăm în fața unui *grand-guignol* explorat mai puțin pe orizontală.

Ofelia POPII și Constantin CHIRIAC

Purcărete caută un *grand-guignol* în interiorul, în sufletul, în mintea, în instinctele personajelor. Drept pentru care nouă, spectatorilor, ni se rezervă statutul de studenți, de auditori și de privitori ai unui curs de psihologie abisală. Helmut Stürmer a durat în consecință pe scena Teatrului Național „Radu Stanca” din Sibiu un amfiteatru, iar spectatorii sunt poftiți să ia loc în băncile acestuia. În centru observăm o masă lungă, cu sfeșnice și pahare de vin, masă ce devine aceea a disecției la care e supus personajul principal și anturajul său. Oameni „respectabili”, consilieri medicali și doctori, scriitori, pictori portrețiști și gimnaști trec prin patul tinerei femei. Lulu „îi consumă” cu indiferență și aproape cu inocență, privește mirat-amuzată zbaterile pasionale ale contesei Martha von Geschwitz, nebunește îndrăgostită de ea, iar în etapa londoneză se „copilărește” cu înconștiență în ipostaza de femeie condamnată să trăiască în sărăcie (luxului de odinioară luându-i locul o cameră sordidă dintr-un spațiu asemănător unui grajd), aproape că plătește pentru a-și găsi un client pentru o noapte, clientul ultim fiind însuși Jack Spintecătorul, cel ce va duce la îndeplinire visul negru din copilărie al femeii care cu fiecare nouă secvență i se reamintește iminenta condamnare. Muzica de scenă compusă de Vasile Șirli, executată *live* și la vedere de Laura Călina, Raluca Ciobanu și Loredana Stranici amplifică, prin tonalitățile ei obsedant-metalice, senzația că atât Lulu cât și celelalte personaje au devenit parte a unui mecanism ce funcționează cu unicul scop de a le duce pe fiecare către propria lor pieire.

Silviu Purcărete a pus în alegorie poate nu atât faptele cât aparențele lor simbolice, de unde înclinația spre hiperbolă, spre imagini-șoc pe care din locul nostru de „studenți” ni se cere să le observăm și să le explicăm. Mai corect, să ni le explicăm. Spectacolul nu are, din păcate, aceeași tensiune, prin urmare câteodată își scapă „cursanții” din mână. Expunerea pasionantă e subminată de inserția unor scene mate, fără penetrație, împovărate de lungimi inutile. Înseși zbaterile personajului principal, altminteri cu aplicație interpretat de Ofelia Popii, nu însă și la cote maxime de artizmată, poate fiindcă rolul nu i se potrivește pe deplin, poate fiindcă își spune cuvântul oboșeala acumulată pe parcursul unei stagiuni în care acțiunea a mai avut de înfruntat roluri teribile de grele, precum Mefisto din *Faust* ori Ofelia din *Hamlet*, nu sunt întotdeauna îndeajuns de expresive. Nu toate ideile valoroase ale montării își află interpreți pe măsură. Mihai Coman mi se pare din capul locului greșit distribuit în rolul portretistului Walter Schwarz. Evoluții convingătoare au Constantin Chiriac, Cristian Stanca, Adrian Matic, Dan Glasu, Mariana Presecan, Dorin Presecan. Ceilalți actori mai au de lucru întru individualizarea rolurilor. Operație dificilă cu atât mai mult cu cât unora le-au fost încredințate două, ba chiar trei personaje, iar diferențierile nu s-au obținut așa cum ar fi fost de dorit. Intervine pe parcursul reprezentației un blocaj în receptarea semnului estetic și în precizarea sensului montării. De unde impresia de oboșeală și sentimentul de insatisfacție cu care am plecat de la spectacol.

Teatrul Național „Radu Stanca” din Sibiu – Lulu de Frank Wedekind. Traducerea: Victor Scoradeț. Adaptarea și regia artistică: Silviu Purcărete; Decor și light design: Helmut Stürmer. Costumele: Lia Manțoc. Muzica originală: Vasile Șirli. Cu: Dorin Presecan, Constantin Chiriac, Mihai Coman, Ofelia Popii, Cristian Stanca, Adrian Matic, Cristina Stoleriu, Dan Glasu, Diana Fufezan, Pali Vecsei, Cristina Răgoș, Eduard Pătrașcu, Cătălin Pătru, Raluca Iani, Maria Anușca, Codruța Vasile, Ema Veșean, Gelu Potzoli. Data premierei: 29 mai 2008.